

ASUNTO ENSIN - LAATUSUOSITUKSET

Asunto ensin -periaate

Asunto ensin -periaatteesta on tullut johtava asunnottomuustyön lähestymistapa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suomi on hyvä esimerkki periaatteen kattavasta ja tuloksellisesta soveltamisesta.

Asunto ensin -laatusuositukset tukevat ja

havainnollistavat käytännön toteutusta. Kunkin periaatteen alta löytyvät sitä koskevat konkreettiset suositukset, sekä lyhyt johdanto periaatteiden teoriasta.

Laatusuositukset ovat tehty yhteistyössä laajan toimijaverkon kanssa vuosina 2016 – 2017.

Periaate 1: Asunto ensin -mallin rakenne

Selkeillä rakenteilla, ohjeistuksilla ja johtamisella luodaan edellytykset suunnitelmalliselle ja tuloksekkaalle toiminnalle.

- Toiminnan perustehtävä** on organisaatiossa kaikille selvä ja toimintaa ohjaavat arvot on määritetty. Perustehtävä ja arvot tukevat asunto ensin -periaatteen toteutumista ja ohjaavat työtä arjessa.
- Asiakasprosessit** on kuvattu ja kuvauksiin on kirjattu myös yhteistyökäytännöt ja toimijoiden vastuut.
- Asunnot** sijaitsevat hyvien julkisten kulkuyhteyksien varrella osana muuta yhdyskuntarakennetta. Yksiköiden tilaratkaisut mahdollistavat myös arjen mielekkään tekemisen toteuttamisen.
- Työntekijäresurssi** on mitoitettu asiakastarpeen mukaan ja se mahdollistaa myös asukkaiden sosiaalisen kuntoutumisen

Laatusuositukset ja vertaisarviointit

Laatusuositukset ovat ennen kaikkea toiminnan kehittämisen väline.

AUNE-ohjelman ja Verkstokehittäjä-hankkeen yhteistyönä organisoidaan vertaisarviointeja, joissa asumispalvelujen toteuttajilla on mahdollisuus kehittää toimintaansa laatusuositusten pohjalta, sekä oppia toisilta samaa työtä tekevilta toimijoilta.

Vertaisarviointia toteuttaa arviointitiimi, joka noudattaa vertaisvierailuun luotua rakennetta. Lisätietoja [asunto ensin-sivuilla](http://asuntoensin-sivuilla) (asuntoensin.fi).

tukemisen. Arjen mielekkään tekemisen vastuuhenkilö on nimetty ja ympäristötyöhön (naapurustotyö) on varattu resursseja.

5. **Henkilöstöllä** on vähintään sosiaali -tai terveysalan **peruskoulutus**, sekä riittävä erityisosaaminen tehtävänsä hoitamiseen. Henkilöstöllä on mahdollisuus lisäkoulutukseen ja työnohjaukseen. Uusi henkilöstö perehdytetään periaatteen mukaiseen toimintaan.

6. **Jatkuvan parantamisen** pyrkimys on kiinteä osa toimintaa. Palveluntuottaja kerää **palautetta** asiakkailta, sidosryhmiltä ja henkilöstöltä säännöllisesti ja palvelun vaikuttavuutta seurataan suunnitelmallisesti. Kokeilukulttuurin mukaisesti uusia ideoita testataan matalalla kynnyksellä arjessa ja palautetta ja tuloksia hyödynnetään aktiivisesti toiminnan kehittämisessä.

7. Asunnottomien **palvelujen hankinnat** perustuvat asiakastarpeisiin. Hankinnoista vastaavat huolehtivat siitä, että hankinnoilla tuetaan asunto ensin -periaatteiden toteutumista ja huomioidaan asunto ensin -laatusuositukset.

Periaate 2: Itsenäisen asumisen mahdollistaminen, asumisen ja palveluiden eriyttäminen

8. Asunto ensin -palveluissa asukkaalla on **huoneenvuokralain mukainen vuokrasopimus**. perusteluissa poikkeustapauksissa (esim. arviointiyksiköt) asuminen järjestetään muulla asiakkaan palvelutarve paremmin huomioivalla tavalla.

Asunto ensin -palveluissa asuminen perustuu lähtökohtaisesti huoneenvuokralakiin. Palvelut sovitaan asumisesta erillään.

9. Asumisen häiriötilanteisiin ja muihin asumisen ongelmiin kuten vuokravelkoihin **puututaan nopeasti** ja asukasta tuetaan tilanteen selvittämisessä.

10. Asukkaan kanssa tehdään yhdessä **palvelusuunnitelma**, jota päivitetään säännöllisesti. Tarvittaessa asukas saa palveluohjausta ja omatyöntekijä saattaa hänet perus- ja/tai erityispalveluihin.

11. **Tukipalvelu joustaa** asukkaan tarpeiden mukaan asukkaiden yhdenvertainen kohtelu ja yksilölliset tarpeet huomioiden.

12. **Asumisen jatkumista** ei ole sidottu palvelujen vastaanottamiseen. Tuen tarpeen muutokset eivät lähtökohtaisesti tarkoita asumismuodon vaihtoa ja asuminen varmistetaan tuen päättymisestä huolimatta.

13. Asumissosiaalinen työ on myös **haittojen vähentämistä**. Halutessaan asukkaalla on oikeus vain olla ja asua, osallistumispakkoa ei ole. Vuokralaisen velvollisuuksien hoitaminen ja itsestä huolehtiminen riittää.

Periaate 3: Valinnanvapaus ja vaikutusmahdollisuudet

14. Asukas kutsutaan aina mukaan häntä koskevien **asioiden käsittelyyn**.

15. Asukas voi vaikuttaa **asumismuodon valintaan** (esim. yksikkö, hajautettu, päihteen, päihteen salliva).

Asukkaalla on mahdollisuus vaikuttaa hänen elämänsä koskeviin päätöksiin ja antaa niistä palautetta.

16. Asukas voi vaikuttaa itselleen parhaiten sopivien **palvelujen/aktiviteettien valintaan** ja saa tukea valintojen tekemiseen.

17. Asukas tietää miten **vaikuttaa** asumista ja yhteisöä koskeviin asioihin sekä asumispalvelun toteutukseen ja kehittämiseen.

Periaate 4: Kuntoutuminen ja voimaantuminen

18. Asukkaan kanssa keskustellaan aktiivisesti hänen **tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan** sekä etsitään dialogisesti uusia näkökulmia kuntoutumiseen.

Kuntoutuminen ja voimaantuminen tapahtuvat asukkaan omilla ehdoilla.

19. Asukkaan **osaaminen ja pystyvyys** huomioidaan arjessa ja asukkaalle annetaan johdonmukaisesti kannustavaa palautetta arkisista tekemisistä ja onnistumisista.

20. Vahvistetaan **arvostavan kohtaamisen** pohjalta kaikkien toimijoiden keskinäistä luottamusta ja yhteisöllistä ilmapiiriä. Asukkaalta pyydetään palautetta säännöllisesti.

21. Asukasta rohkaistaan **ottamaan vastuuta** omasta arjestaan samalla varmistaen, että asukas tietää mistä apua ja tukea on saatavissa.

Periaate 5: Yhteiskuntaan ja yhteisöihin integroituminen

22. Asukkaalla on mahdollisuus **kokea asunto kodiksi**, esim. vuokrasopimukset ja hallinnolliset ratkaisut tukevat asumisen jatkuvuutta ja pysyvyyttä. Mahdolliset muutot toteutetaan asukkaan tarpeet huomioiden ja muutostilanteisiin taataan asukkaalle riittävä tuki.

Koti on perusta elämän järjestämiselle, osallisuuden kokemukselle ja ympäristöön kiinnittymiselle.

23. Asukkaan **osallisuutta** tuetaan omaa elämää koskevissa asioissa sekä kiinnittymistä ympäröivään yhteisöön. Vahvistetaan yhteydenpitoa luonnollisiin verkostoihin, kuten perheenjäseniin.

24. Asumisyksiköissä **ympäristötyötä** tehdään suunnitelmallisesti ja asukkailla on keskeinen rooli toteutuksessa. Yhdessä asukkaiden kanssa edistetään suvaitsevuuutta ja ehkäistään leimaantumista lähiyhteisöissä ja valtakunnallisesti.

25. Yhteistyökumppaneiden kanssa etsitään aktiivisesti **uusia mahdollisuuksia osallisuuden ja integroitumisen tukemiseen**.

Lisätietoja asunto ensin -sivuilta. Tilaa myös Verkostokehittäjien uutiskirje: asuntoensin.fi

Verkostokehittäjät -hanke on osa valtakunnallista asunnottomuuden ennaltaehkäisyohjelmaa (2016-2019) (AUNE). Hanke toimii ohjelman kehittämistyön alustana ja toteutetaan tiiviissä verkostoyhteistyössä ohjelmajohdon, asunnottomuustyötä tekevien kaupunkien ja kumppanuusjärjestöjen (Y-Säätiö, Helsingin Diakonissalaitos, Sininauhasäätiö, Vailla vakinaista asuntoa ry, Rauman Seudun Katulähetys ry) kanssa.

